

EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2019.11.20.
COM(2019) 930 final

SENSITIVE* : *Limited to Cabinets*
UNTIL ADOPTION

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

Megerősített felügyelet – Görögország, 2019. november

{SWD(2019) 930 final}

* Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions <https://europa.eu/db43PX>

HÁTTÉR-INFORMÁCIÓK

A görögországi gazdasági fejlemények és szakpolitikák nyomon követésére a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere keretében és a 472/2013/EU rendelet⁽¹⁾ szerinti megerősített felügyeleti keretnek megfelelően kerül sor. A megerősített felügyelet görögországi megvalósításáról szóló határozatok⁽²⁾ elismerik, hogy Görögországnak középtávon folytatnia kell a gazdasági és pénzügyi nehézségek forrásainak vagy esetleges forrásainak kezelésére irányuló intézkedések elfogadását, valamint a szilárd és fenntartható gazdasági fellendülés támogatására szolgáló strukturális reformok végrehajtását.

A megerősített felügyelet átfogó keretet biztosít ahhoz, hogy nyomon kövessék a gazdasági fejleményeket és a fenntartható gazdasági fellendülés biztosításához szükséges szakpolitikák megvalósítását. Lehetővé teszi a friss görögországi gazdasági és pénzügyi fejlemények rendszeres értékelését, valamint az államadósság-finanszírozási feltételek monitoringját és az adósságfenntarthatósági elemzés aktualizálását. A megerősített felügyelet emellett keretet biztosít a Görögország által 2018. június 22-én az eurócsoporthoz tett általános kötelezettségvállalás értékeléséhez, amelynek értelmében az ország folytatja és lezárja az Európai Stabilitási Mechanizmus gazdasági kiigazítási programja keretében elfogadott reformokat, valamint gondoskodik a pénzügyi támogatási programok keretében elfogadott lényeges reformok célkitűzéseinek fenntartásáról. Ezzel összefüggésben a megerősített felügyelet nyomon követi az arra vonatkozó egyedi kötelezettségvállalások végrehajtását, hogy az elfogadott határidőig, azaz 2022 közepéig megvalósítsák a program keretében az alábbi hat kulcsfontosságú területen megkezdett, alapvető strukturális reformokat: i. költségvetési és költségvetési-strukturális politikák, ii. szociális jólét, iii. pénzügyi stabilitás, iv. munkaerő- és termékpiacon, v. privatizáció és vi. a közigazgatás korszerűsítése⁽³⁾. Tizenöt egyedi kötelezettségvállalás határideje 2019 közepe. E jelentés elemzi az ezek teljesítése terén elért eredményeket.

Görögország esetében a mostani a negyedik megerősített felügyeleti jelentés. A Bizottság Görögország 2020. évi költségvetés-tervezés-javaslatának értékelésével egyidejűleg teszi közzé ezt a dokumentumot, amely az európai szemeszter keretében illeszkedő, a görögországi makrogazdasági egyensúlyhiány kezelésére szolgáló eljárásokon alapuló egyedi nyomonkövetési jelentésként is szolgál. A 2019. évi európai szemeszter során ugyanis Görögország a túlzott egyensúlyhiánnyal küzdő tagállamok közé számít. E jelentés a 2019. szeptember 23. és 26. között Athénban tett bizottsági ellenőrző látogatás eredményein alapul, amelyre az Európai Központi Bank közreműködésével került sor⁽⁴⁾. A Nemzetközi

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 472/2013/EU rendelete (2013. május 21.) a pénzügyi stabilitásuk tekintetében súlyos nehézségekkel küzdő vagy súlyos nehézségek által fenyegetett euroövezeti tagállamok gazdasági és költségvetési felügyeletének megerősítéséről (HL L 140., 2013.5.27., 1.).

⁽²⁾ A Bizottság (EU) 2018/1192 végrehajtási határozata (2018. július 11.) Görögország megerősített felügyelet alá vonásáról (HL L 211., 2018.8.22., 1. o.), a Bizottság (EU) 2019/338 végrehajtási határozata (2019. február 20.) Görögország megerősített felügyelet alá vonásának meghosszabbításáról (HL L 60., 2019.2.20., 17. o.), a Bizottság (EU) 2019/1287 végrehajtási határozata (2019. július 26.) Görögország megerősített felügyelet alá vonásának meghosszabbításáról (HL L 202., 2019.7.31., 110. o.).

⁽³⁾ https://www.consilium.europa.eu/media/35749/z-councils-council-configurations-ecofin-eurogroup-2018-180621-specific-commitments-to-ensure-the-continuity-and-completion-of-reforms-adopted-under-the-esm-programme_2.pdf.

⁽⁴⁾ Az EKB személyzete az EKB hatásköreivel összhangban vett részt az ellenőrző látogatáson, és ennek megfelelően szakmai segítséget nyújtott a pénzügyi szektorra vonatkozó politikák és makrogazdasági kérdések, így a kiemelt költségvetési célok és a fenntarthatóság, valamint a finanszírozási igények tekintetében. Az ellenőrző látogatást szeptember 16. és 20. között egy szakértői látogatás előzte meg.

Valutaalap részvételére a szervezet alapokmányának IV. cikke szerinti 2019. évi felügyeleti ciklus keretében került sor, az Európai Stabilitási Mechanizmus részvétele pedig a korai előrejelző rendszer keretében, valamint az Európai Bizottság és az Európai Stabilitási Mechanizmus közötti munkakapcsolatokról szóló, 2018. április 27-i egyetértési nyilatkozattal összhangban történt.

Ez a jelentés alapul szolgálhat az eurócsoport számára ahhoz, hogy döntést hozzon a második, 767 millió EUR összegű, szakpolitikai feltételekhez kötött adósságenyhítő intézkedések megkezdéséről. Az eurócsoport 2018. június 22-i ülésén megállapodott arról, hogy a Görögországra irányuló adósságenyhítő intézkedéscsomagnak tartalmaznia kell az Európai Stabilitási Mechanizmus programja keretében elfogadott reformintézkedések határozott és folyamatos végrehajtását biztosító ösztönzőket is. E célból a megállapodás szerinti egyes adósságintézkedéseket 2022 közepéig féléves részletekben bocsátanak Görögország rendelkezésére, amennyiben teljesíti a reformok folytatására és véghezvitelére vonatkozó kötelezettségvállalásait, amit a megerősített felügyelet keretében kiadott kedvező jelentések igazolnak. Ilyenek például az alábbi intézkedések: i. a központi bankok görög államkötvények formájában tartott befektetéseiből eredő jövedelmének megfelelő összegek visszatérítése az értékpapírpiacon és a nettó pénzügyi eszközökről szóló megállapodás alapján, valamint ii. az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz által biztosított egyes hitelek esetében a kamatfelár alól való mentesítés a 2019. június 17-től 2019. december 31-ig tartó időszak tekintetében.

Ez a jelentés megállapítja, hogy Görögország megtette a szükséges intézkedéseket a 2019 közepéig teljesítendő egyedi reformvállalásainak teljesítése érdekében. A további intézkedések alapvetően fontosak lesznek a reformok befejezéséhez és szükség esetén felgyorsításához. Ez az értékelés figyelembe veszi, hogy az új kormány egy szélesebb körű reformprogram keretében az elmúlt hónapokban erőfeszítéseket tett a kötelezettségvállalások végrehajtására, és kész azokat az intézményekkel szoros együttműködésben előkészíteni.

GAZDASÁGI KILÁTÁSOK

Görögországban 2019 első felében folytatódott a gazdasági növekedés, amely az előrejelzés szerint továbbra is reziliens marad a kedvezőtlen külső körülmények között. A vártnál gyengébb évkezdetet követően az év második felében várhatóan ismét lendületet kap, és 2019 egészét tekintve 1,8 %-ot ér el a növekedés, ami egy fokozattal elmarad a 2018-ban elért 1,9 %-os ütemtől. A nettó jövedelem stabil növekedésének és a piaci felmérésekben tükröződő – már a válságot megelőző szintet is meghaladó – kiemelkedő fogyasztói bizalomnak köszönhetően valószínűleg a magánfogyasztás és a beruházások jelentik majd az idei és a jövő évi gazdasági növekedés fő húzóerejét. A görögországi gazdasági élénkülésre gyengülő külső környezetben kerül sor. Mindennek ellenére a munkát és a tőkét terhelő adók bejelentett csökkentése és az exportpiaci részesedések folytatódó bővülése által elősegített gazdasági növekedés az előrejelzés szerint 2020-ban 2,3 %-ra erősödik, ami meghaladja az euróövezet 1,2 %-os átlagát.

Az általános hangulat és várakozások alátámasztják a pozitív lendületet. A júliusi parlamenti választások óta erőteljesen javult a gazdasági hangulatindex, és teljes mértékben feloldották a tőkekorlátozásokat. Görögország aktívan lépett fel a nemzetközi tőkepiacokon, ahol a kamatláb-különbözetek gyorsan példátlanul alacsony szintekre csökkentek, és ennek mértéke az európai államkötvénypiacokon tapasztalható általános kedvező fejleményeket is

meghaladta. A hitelminősítő intézetek javították az ország besorolását, ami az európai intézményekkel kialakított pozitív és konstruktív együttműködést is tükrözi. A görög hatóságok és az európai partnerek számára immár az jelent kihívást, hogy fenntartsák ezt az általában véve rendkívül pozitív lendületet.

A középtávú gazdasági növekedés alapvetően függ a beruházások erősítésétől, amelyek még mindig nem érik el az euróövezet átlagát. 2018-ban Görögországban a beruházások GDP százalékos arányában kifejezett szintje a legalacsonyabb volt az EU-n belül, és 7,7 százalékponttal elmaradt a GDP 20,6 %-ának megfelelő euróövezeti átlagtól. A jövőbeni gazdasági növekedés szempontjából alapvető fontosságú a beruházások szintjének emelése, hogy pótolni lehessen a válság éveit elmaradt beruházásokat. A kiemelt privatizációs projektek és a közvetlen külföldi tőkebefektetések vonzása központi jelentőségű a magánberuházások növelése tekintetében. Ha növelnék a közberuházásokat, először kihasználva a költségvetési kiadások felső határát, majd a költségvetés jelenlegi lehetőségein túlmenően fokozva azok mértékét, az a beruházási multiplikátorhatásnak köszönhetően tovább ösztönözné a gazdasági növekedést.

A munkaerőpiac további javulást mutat, és a munkanélküliség egyenletes ütemben tovább csökken. Az előrejelzés szerint 2019-ben és 2020-ban is 2 % felett növekszik a foglalkoztatás, ami hozzájárul ahhoz, hogy a munkanélküliségi ráta a 2018-as 19,3 %-ról és az idei mintegy 17 %-ról 2020-ban közel 15 %-ra csökken. Az infláció a közvetett adók közelmúltbeli csökkentése és az olajárak alakulása miatt rövid távon várhatóan visszafogott marad, középtávon pedig mérsékelten emelkedik.

Az előrejelzést felfelé és lefelé mutató kockázatok övezik, de a lefelé mutató kockázatok hangsúlyosabbak. A kilátásokkal kapcsolatos lefelé mutató kockázatok a külső kereslet lassulásából, valamint a közberuházásokra előirányzott költségvetés folyamatos kihasználatlanságából erednek. A felfelé mutató kockázatok az üzleti tevékenység és a fogyasztói hangulat jelentős javulásával állnak összefüggésben, ez azonban még nem mutatkozott meg a kiadások komoly mértékű növekedésében. Az előrejelzés a megerősített felügyelet keretében elfogadott reformpálya fenntartásától függ, ideértve a nemteljesítő hitelállomány leépítésére szolgáló keretet érintő reformokat is. A keretet annak biztosítása érdekében alakították ki, hogy kellő mértékben csökkentsék a nemteljesítő hitelállományt és elősegítsék a banki hitelezést.

KÖLTSÉGVETÉSI POLITIKÁK ÉS KILÁTÁSOK

Görögország a GDP 3,5 %-ának megfelelő elsődleges többletre vonatkozó elfogadott 2019. évi cél túlteljesítése felé halad, ami azt jelentené, hogy már ötödik éve haladja meg a célkitűzést. Ez eloszlatja az idei év elején felmerült azon aggályokat, miszerint a 2019. májusi költségvetési intézkedések elfogadása veszélyeztetni az elsődleges többletre vonatkozó cél elérését. Az új kormány fenntartotta ezeket az intézkedéseket. A májusi intézkedések az alábbiakra terjednek ki: új részletfizetési programok (120 részlet) az adótartozások, valamint a társadalombiztosítási alapok és az önkormányzatok felé fennálló tartozások tekintetében, bizonyos hozzáadottérték-adó mértékek csökkentése, a 13. havi nyugdíj bevezetése, valamint a túlélő hozzátartozói nyugellátás korábbi reformjának visszavonása. Elvetették a személyijövedelem-adó 2017-ben előzetesen jogszabályba foglalt reformját, amely 2020-tól kiszélesítette volna az adóalapot, és költségvetési szempontból semleges módon csökkentette volna az adómértékeket. Mivel a meglévő adótartozás-rendezi programokból a vártnál kisebb mértékben vittek át tartozásokat az új adósságrendezési programba, a májusi

intézkedések költségvetési költségét jelenleg a GDP 0,7 %-ára, a júniusi megerősített felügyeleti jelentésben várt, a GDP 1,1–1,4 %-ának megfelelő költségnél alacsonyabbra becsülik. Az említett intézkedések minősége aggályokat vetett fel az államháztartás minőségének javítására irányuló célkitűzés, valamint az Európai Stabilitási Mechanizmus programja keretében elfogadott reformokkal való következetessége tekintetében. Az új kormány júliusban módosította a 120 részletfizetésből álló programot abból a célból, hogy vonzóbbá tegye azt, különösen a vállalkozások számára, és elfogadta az egységes ingatlanadó (a továbbiakban: Enfia) kismértékű csökkentését.

A költségvetési célok teljesülésének biztosítása érdekében az új kormány felülvizsgálta és realisabb szintre csökkentette a kiadások felső összeghatárát, miközben a keletkező további adóbevételek további költségvetési mozgásteret biztosítottak. A hatóságok a folyamatos túlbecslés figyelembevétele érdekében a rendes (nem beruházási) költségvetés és a közberuházások költségvetése esetében egyaránt csökkentették a költségvetési felső összeghatárt. Ez 2019-ben a GDP 0,6 %-ával javítja a költségvetési egyensúlyt. A felülvizsgálatot részben átvitték a 2020-as költségvetésbe. A hatóságok emellett cselekvési tervet dolgoztak ki, hogy javítsák a közberuházások költségvetésének előrejelzését és nyomon követését. Ezenfelül jogszabályt fogadtak el a közberuházási költségvetés nemzeti alkotóelemének fejlesztésére, irányítására, finanszírozására és végrehajtására irányadó szabályok megállapításáról, hogy kezeljék e költségvetés alacsony szintű végrehajtását. Ezek az erőfeszítések hosszú ideje esedékesek voltak és nagyon öröndetesek. A Bizottság arra bátorítja a hatóságokat, hogy a gazdaságélénkülés ösztönzése érdekében teljes mértékben használják fel a költségvetési felső határig terjedő költségvetési mozgásteret. A bevételeket érintő kedvező fejlemények szintén alátámasztották a 2019-re vonatkozó költségvetési kilátásokat; ezek főként abból eredtek, hogy az új adósok a vártnál nagyobb mértékben vettek részt a részletfizetési programokban, és az idegenforgalmi bevételek jelentős mértékű növekedése nyomán nőttek a hozzáadottértékadó-bevételek.

Az európai uniós intézményeknek a fentiekre épülő előrejelzése szerint a megerősített felügyelet alapján értelemszerűen figyelemmel kísért elsődleges többlet 2019-ben eléri a GDP 3,8 %-át. A 2019-re vonatkozó előrejelzés azt feltételezi, hogy az állami villamosenergia-vállalat mintegy 200 millió EUR összegű közszolgáltatási kötelezettségét a rendkívüli tartalékalapból fogják fedezni, valamint nem vesz figyelembe semmiféle esetleges további egyszeri intézkedést, amelyet 2019 hátralévő részében fogadhatnak el a rendelkezésre álló költségvetési mozgástért kihasználása céljából.

Ez azt jelenti, hogy Görögország 2019-ben várhatóan a GDP 1,3 %-ának megfelelő államháztartási többletet ér el. Ez jelentősen meghaladja az euróövezet átlagos hiányát, amely a GDP 0,8 %-ának felel meg. Az Európai Stabilitási Mechanizmus programja folyamán tett jelentős költségvetési konszolidációs erőfeszítéseknek köszönhetően Görögország államháztartása 2016 óta többletet mutat; ebben azonban a közberuházások terén tapasztalt elmaradás is szerepet játszott. Az államháztartási többlet elérése összhangban áll a strukturális egyenleg becsült lényeges csökkenésével (a GDP 5,8 %-ának megfelelő 2016-os értékről 2019-ben annak 3,0 %-ára), ami azt jelzi, hogy a mögöttes költségvetési irányvonal fokozatosan kevésbé szorossá vált.

A 2020-as költségvetésiterv-javaslatba foglalt információk alapján a Bizottság azt az előrejelzést adja, hogy Görögország teljesíti a GDP 3,5 %-ának megfelelő elsődleges többletre vonatkozó célkitűzést (folyamatos egyedi kötelezettségvállalás), a GDP 1,0 %-ának megfelelő államháztartási többletet ér el, és 2020-ban tiszteletben tartja a Stabilitási és Növekedési Paktum valamennyi követelését. A költségvetési tervezet a GDP

0,6 %-ának megfelelő, növekedésbarát intézkedésekből álló csomagot tartalmaz, amelynek célja a torzító adók csökkentése és a családokra irányuló szociális ellátások emelése. A csomag az alábbiakat tartalmazza: a társasági adó négy százalékpontos csökkentése; a személyijövedelem-adó reformja, amelynek keretében többek között 22 %-ról 9 %-ra csökkentik a 10 000 EUR-ig terjedő jövedelmek adókulcsát, és emelik a gyermekes adózók adómentességének küszöbértékét; a teljes munkaidőben foglalkoztatott személyek társadalombiztosítási költségeinek egy százalékpontos csökkentése; valamint az osztalékadó 10 %-ról 5 %-ra csökkentése. Ezenfelül a csomag egy új, 2 000 EUR összegű szülési juttatást tartalmaz. A kormány azt is bejelentette, hogy 2021-ben és azt követően további adócsökkentésekre kerül sor, ezeket azonban most nem iktatják törvénybe. A költségvetési semlegesség biztosítása érdekében a költségvetés-tervezési javaslatot azonos nagyságrendű és „költségvetésileg egyenértékű”, főként számszerű intézkedésekkel, és néhány igazgatási jellegű intézkedéssel egészítették ki. Ezen intézkedések célja a közvetett adókból befolyó bevételek növelése, az ingatlanadó adóalapjának naprakésszé tétele, valamint a korábbi éveken ki nem használt kiadási célértékek további csökkentése.

Bár a teljes intézkedéscsomag nagyjából költségvetésileg semleges, várhatóan javítja az államháztartás minőségét és 2020-ban ösztönzi a gazdasági növekedést. A munkát és a tőkét terhelő adók csökkentése fontos pozitív lépések a görögországi tényleges társasági adó és a munkát terhelő adók csökkentése terén. A személyijövedelem-adó csökkentése várhatóan minden adózó számára előnyös lesz, különösen az alacsonyabb jövedelműek és az önfoglalkoztatók számára. Ezen túlmenően a társadalombiztosítási járulékok csökkentése is hasznos lesz a teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállalók számára, beleértve azokat is, akik az adómentességi szint alatti jövedelemmel rendelkeznek. Az adóztatás súlypontjának a torzító adókról a kevésbé torzító adókra, például a hozzáadottérték-adóra és az ingatlanadóra való növekedésbarát áthelyezése várhatóan ösztönözni fogja a magánberuházásokat és a foglalkoztatást, valamint hozzájárul a termelékenység és a magánfogyasztás magasabb növekedéséhez. A reform nem foglalkozik a személyijövedelem-adó viszonylag magas adómentes sávjával, ami részét képezte az Európai Stabilitási Mechanizmus programja keretében 2017-ben, az intézményekkel történt megállapodás alapján elfogadott reformnak, amelynek eredetileg 2020-ban kellett volna hatályba lépnie. A 2020-as költségvetési csomagot bevezető, nyilvános konzultációt követően közzétett végleges törvényjavaslat néhány kisebb kiegészítő intézkedést tartalmaz, amelyek nem befolyásolják a 2020-ra vonatkozó fiskális politika megítélését.

Görögország államháztartása továbbra is komoly költségvetési kockázatokkal néz szembe a nyugdíjak és a közszektor bérei tekintetében. Bár az Államtanács a közelmúltban megerősítette a 2016. évi nyugdíjreform fő pilléreinek alkotmányosságát, egyes elemeket (beleértve kiegészítő nyugdíjak és növekedési ráta biztosítását hosszú társadalombiztosítási pályafutás esetén) ki kell igazítani. E kérdések kezelésének költségvetési hatása még így is jelentős lehet; a hatóságok azonban kötelezettséget vállaltak arra, hogy a Munkaügyi Minisztérium 2020-ra vonatkozó költségvetési felső összeghatárán belül tartják az esetleges költségvetési többletköltségeket. Ezenfelül az is lényegesen korlátozni fogja az esetleges negatív költségvetési hatást, hogy a 2016-os nyugdíjreform legfontosabb részeit alkotmányosnak nyilvánították, és az Államtanács nem biztosított jogot a visszamenőleges pénzügyi ellentételezéshez. A Számvevőszék azonban még mindig vizsgálja a közszektor tisztviselőinek nyugdíjjogosultságát. Ami a közszektor béreit illeti, továbbra is aggodalomra ad okot az ideiglenes alkalmazottak magas létszáma és az egységes bértábla alóli mentességek kiterjesztése. A közberuházásokra előirányzott költségvetés kihasználatlansága miatt fennáll –

bár a korábbihoz képest kisebb mértékben – a GDP 3,5 %-ának megfelelő költségvetési cél túllépésének lehetősége.

KÖLTSÉGVETÉSI STRUKTURÁLIS POLITIKÁK

A technikai támogatási tanulmány megállapításai alapján az európai uniós intézmények elfogadták, hogy célszerű úgy ütemezni az Enfia értékek aktualizálását (2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás), hogy az megkönnyítse az ingatlanadó-értékek objektív rendszerére irányuló érdemibb reform megvalósítását a 2020 közepén lejáró határidőig. Az új kormány mindenekelőtt elfogadta, hogy megkezdik az Enfia és más ingatlanadók adóalapjának jelentős kiszélesítését. A részletes ütemtervben meghatározott reform az Enfia 2020. évi bevallásának idejére várhatóan több mint 20 %-kal bővíti az Enfia adóalapját, és javítja az ingatlanadó-rendszer méltányosságát és hatékonyságát.

A hatóságok bejelentették az új épületekre vonatkozó hozzáadottérték-adó hároméves felfüggesztését az építőipari ágazat fellendítése érdekében. Az intézkedés, amelynek az uniós joggal való összeegyeztethetőségét jelenleg vizsgálják, azzal a kockázattal jár, hogy növekszik a feketegazdaság részaránya. Az európai uniós intézmények arra ösztönözték a hatóságokat, hogy dolgozzanak ki alternatív intézkedéseket a görögországi építőipar problémáinak kezelésére és a feketegazdaság leküzdésére.

Előrelépés történt azon fontos adóintézkedések terén, amelyek a belföldi vállalati kötvénypiacoknak a külföldi befektetők előtti megnyitásával kívánják növelni e piacok likviditását. A hatóságok meg fogják szüntetni a belföldi jegyzésű vállalati kötvények tekintetében a nem rezidenseket terhelő forrásadót, így e kötvények forrásadóadó-ügyi megítélését összhangba hozzák az Európai Unió tagállamainak többségével. Hasonló adóügyi megítélést fognak elfogadni a nemzetközi befektetőknek a bankok közvetlen kötvénykibocsátásai alkalmával történő vásárlásai tekintetében, hogy azok megfeleljenek a szavatolótőkére és a leírható, illetve átalakítható kötelezettségekre vonatkozó minimumkövetelményeknek.

A korábbi késedelmek halmozódása miatt nem valószínű, hogy 2019 végére teljesül az állami bevételekkel foglalkozó független hatóság személyi állományának szintjére vonatkozó célérték; az új kormány azonban fontos kötelezettségvállalásokat tett arra nézve, hogy mielőbb elfogadja a megállapodás szerinti kiegészítő intézkedéseket, amelyek célja az állami bevételekkel foglalkozó független hatóság kapacitásának további erősítése és a magasan képzett pályázókra gyakorolt vonzerejének növelése. A független hatóság személyi állományának szintje tekintetében 2019 harmadik negyedévében megfordult a 2018-ban megfigyelt negatív tendencia, azonban továbbra is 1 000 fő hiányzik a 2019 végére meghatározott célérték eléréséhez. A helyes irányba tett lépés, hogy nemrég jóváhagyták további 600 fő felvételét. Az új kormány kötelezettséget vállalt arra, hogy befejezi az emberi erőforrások terén áttörést hozó reformokat, amelyek lehetővé teszik a független hatóság számára magasan képzett személyzet felvételét és megtartását, továbbá el is különítette az ehhez szükséges költségvetést. Ezzel fokozatosan bevezetnek egy beosztáson alapuló díjazási rendszert, első alkalommal a görög közigazgatás történetében. A hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy 2019 végéig elfogadják a besorolásról szóló jogszabályt és a kiegészítő bértáblát, kellő időben ahhoz, hogy az új rendszer 2020. július 1-jén hatályba léphessen. A napi szintű IT-műveletek kellő mértékű önállóságának biztosítása érdekében a független hatóság és az információs rendszerekkel foglalkozó főtítkárság megállapodtak, hogy 2019 végéig ütemtervet készítenek vonatkozó hatásköreik tisztázása érdekében.

Végezetül a hatóságok megerősítették, hogy találtak egy megfelelő épületet, amely 2020 végéig otthont adhat a független hatóság valamennyi központi szolgálatának, amelyek jelenleg 13 épület között oszlanak meg.

A hatóságok módosítani fogják a részletfizetési alapprogramot, azzal a céllal, hogy megkönnyítsék az adótartozások törlesztését. Az elfogadott változtatások rugalmasabbá teszik a programot, többek között azáltal, hogy az adó típusától függően (a jelenlegi 12 és 24 részletfizetésről) 24-re vagy 48-ra növelik a részletfizetések maximális számát, valamint fokozzák az arra vonatkozó ösztönzőket, hogy az érintettek a tartozás teljes kiegyenlítéséig benne maradjanak a programban. A felülvizsgált program hitelessége szempontjából fontos, hogy a hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy nem indítanak újabb eseti részletfizetési programokat.

Miután a program vége óta nem történt előrelépés az előző terv alapján, az új kormány széles körű új cselekvési tervet fogadott el annak érdekében, hogy 2021-ig felszámolják a hátralékállományt. 2019. augusztus végén a megerősített felügyelet keretében nyomon követett hátralékállomány továbbra is magas, 1,3 milliárd EUR-s összeget ért el az egy évvel korábbi 1,7 milliárd EUR-hoz képest. Ez lényegesen meghaladja az Európai Stabilitási Mechanizmus programjának lezárásakor elérendő nulla összegű hátralékra vonatkozó célértéket. Az új cselekvési terv arra irányul, hogy 2019 decemberéig 1 milliárd EUR-ra csökkentse a hátralékállományt, 2020 végéig pedig a 2021. júniusig törlesztendő 140 millió EUR-s nyugdíjkövetelés kivételével teljes mértékben rendezze a hátralékokat. A terv a hátralékok felszámolását hátráltató fő kihívásokat kezeli, és célkitűzésének megvalósítása érdekében számos jogi, igazgatási és informatikai intézkedés kíséri.

Az új hátralékok keletkezésének megakadályozására vonatkozó intézkedések (2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás) előkészítése folyamatban van, de azok kialakítása és teljes körű végrehajtása több időt igényel. A Görög Számvevőszék a nyomkövetési ellenőrzésében megállapította, hogy a legtöbb ajánlása tekintetében előrelépés történt; azonban egyes alapvető fontosságú ajánlásai több időt igényelnek, tekintetbe véve az első ellenőrzés óta eltelt rendkívül rövid időt is. A felszámolásra vonatkozó új cselekvési terv keretében a hatóságok miniszteri határozattal irányítóbizottságot fognak létrehozni a felszámolásra vonatkozó cselekvési terv és az új hátralékok felhalmozódása elleni terv kellő időben történő végrehajtásának biztosítása érdekében. A Görög Számvevőszéknek a költségvetésen kívüli forrásokra és a helyi önkormányzatokra vonatkozó, fennmaradó előzetes ellenőrzéseit a terveknek megfelelően fokozatosan megszüntették.

A kincstári egységes számla kialakítása, valamint az egységes számlatükör létrehozása nagyjából megfelelően halad. A kincstári egységes számla 2019 végéig történő kialakítása még némi további munkát igényel, de összességében továbbra is megfelelően halad. Ami az egységes számlatükört illeti, az új kormány irányítóbizottságot hozott létre a projekt felügyelet céljából, és megtette az első lépéseket ahhoz, hogy a közberuházásokra előirányzott költségvetésben is létrehozza a számlatükört; mindazonáltal ezen a területen nagyobb egyértelműsége van szükség a számlatükör teljes körű létrehozásához.

SZOCIÁLIS INTÉZKEDÉSEK

Az Államtanács megerősítette a 2016. évi nyugdíjreform fő elemeinek alkotmányosságát, annak egyes vonatkozásait azonban módosítani kell. A hatóságok javaslatokat dolgoznak ki az Államtanács határozatában felvetett problémák kezelésére, és kötelezettséget vállaltak arra, hogy olyan megoldásokat találnak, amelyek a Munkaügyi Minisztérium 2020-as

költségvetésen belül tartják a szükséges módosítások költségét. A Számvevőszék második tanácsa azonban a közszektor tisztviselőinek nyugdíjjogosultsága tekintetében nemrég ellentétes következtetésre jutott az Államtanács határozatához képest, ami további bizonytalanságot okoz.

Az egészségügyi kiadások 2018-as visszaköveteléséből származó bevételek beszédese (2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás) a visszafizetés ütemezésének módosításai miatt késedelmet szenvedett, bár a szükséges jogszabály hamarosan hatályba lép. A hatóságok azon döntése, hogy 120 havi részletre bővítik a visszaköveteléssel kapcsolatos maximális visszafizetési időszakot, hatással volt a beszédés eredetileg júniusra tervezett megkezdésére. Jóllehet a legtöbb szolgáltató várhatóan öt éven belül visszafizeti a visszakövetelt kiadásokat, a változtatás továbbra is a kifizetések elhúzódásához vezet, és rontja a Görög Egészségbiztosítási Alap likviditási helyzetét. Az európai uniós intézmények arra ösztönözték a hatóságokat, hogy fokozzák erőfeszítéseiket ezen a területen.

A hatóságok azt tervezik, hogy számos lépést tesznek az egészségügyi ellátás kiadásainak észszerűsítésére, amelyek közép- és hosszútávon csökkenthetik a visszakövetelést, és az erre irányuló ambíciónak arányosnak kell lennie az ellenkező irányban tett egyes közelmúltbeli intézkedésekkel. A hatóságok egyéb intézkedések mellett azt tervezik, hogy létrehozzák a rákos megbetegedések nemzeti nyilvántartását és egy technológiaértékelési hivatalt, valamint megerősítik a gyógyszerügyi tárgyalóbizottságot és fokozzák a vizsgálati tervek kidolgozására irányuló munkát. Mindezeknek a helyes irányba tett lépéseknek a hatása várhatóan csak hosszabb távon mutatkozik meg. A hatóságok ugyanakkor elhalasztották az árértesítő éves aktualizálását, amely révén általában lefelé módosítják a gyógyszerárakat, és szándékukban áll megszüntetni az innovatív gyógyszerkészítmények 25 %-os belépési díját. Mindkét intézkedés növelheti a visszakövetelés összegét az elkövetkező hónapokban.

Lassú az előrehaladás a kórházi kiadásokkal kapcsolatos központosított közbeszerzések arányának növelésére és az egészségügyi szolgáltatók hálózatának megszilárdítására vonatkozó, 2020 közepéig teljesítendő kötelezettségvállalások tekintetében. A hatóságok mindazonáltal továbbra is készek a reformra, és a közelmúltban létrehozott központi közbeszerzési szerv átalakítását tervezik annak érdekében, hogy fokozzák annak rugalmasságát, középtávon pedig a hatékonyságát. Az Európai Bizottság közvetítésével nyújtott technikai támogatás segítségével a hatóságok a kórházi visszatérítési program aktualizálása terén is eredményeket értek el. Fontos, hogy a hatóságok a továbbiakban is építsenek az elért eredményekre.

A hatóságok leállították a további egészségügyi alapellátást nyújtó központok megnyitását, hogy ismét megvizsgálják, milyen struktúra a legmegfelelőbb az egészségügyi alapellátás biztosítására, bár azt jelezték, hogy meg kívánják őrizni a már törvénybe iktatott reform alapjait. Ennek eredményeként az elkövetkező hat hónapban legfeljebb tíz alapellátást nyújtó központ megnyitását tekintik megvalósíthatónak. Még tisztázandó a legfontosabb reformintézkedések – például a háziorvosnál történő kötelező regisztráció és az alapellátás kapuőr szerepe – bevezetésének időrendje.

Ami a szociálpolitikát illeti, a rokkantsági ellátások keretének reformja – egy 2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás – halad ugyan, de a hatóságok hatáskörén kívül álló technikai okokból jelentős késéssel. A fogyatékosági státusz meghatározására irányuló igazgatási eljárás egyszerűsítése és naprakésszé tétele még nem zárult le, a fogyatékosági státusz meghatározására irányuló, orvosi és funkcionális értékelésen alapuló új megközelítést pedig még el kell fogadni. Az új módszertant a kísérleti

projekt eredményei alapján kellett volna kidolgozni, ami a hatóságok hatáskörén kívül álló okokból késedelmet szenvedett. A felülvizsgált időrendet az értékelés kézhezvételét követően fogják elfogadni: amennyiben az értékelés rövidesen rendelkezésre áll, februárig rendelkezésre kell bocsátani egy stratégiai dokumentumot, és 2020. júniusig végre kell hajtani a reformot.

A szociális szolidaritási jövedelem programjának befejezésére és a helyi tömegközlekedés támogatásainak felülvizsgálatára vonatkozó, 2019 végéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás továbbra is jó úton halad. A hatóságok lezárták a szociális szolidaritási jövedelem programjának második – társadalmi befogadásra vonatkozó – pillérét, és jelenleg a harmadik pilléren dolgoznak, amely az olyan aktív munkaerőpiaci szolgáltatások nyújtására támaszkodik, amelyek elősegítik a program kedvezményezettjeinek a munkaerőpiacra való (ismételt) belépését. Ennek megvalósítása érdekében a hatóságok szisztematikusabb megközelítést dolgoznak ki a megvizsgált aktív munkaerőpiaci szolgáltatások kialakítására és irányítására, amelyeket az értékelésüket követően fokozatosan ki kell bővíteni. Ami a helyi tömegközlekedés támogatási rendszerének soron következő felülvizsgálatát illeti, a hatóságok megerősítették elkötelezettségüket az iránt, hogy 2019 végéig megvizsgálják a helyi tömegközlekedés jelenlegi támogatott viteldíj-rendszerének célszerűségét, és ezt követően szükség esetén a rendszer javítására irányuló ajánlásokat fogalmaznak meg.

A PÉNZÜGYI SEKTORRA VONATKOZÓ SZAKPOLITIKÁK

A görög bankok likviditási helyzete tovább javult, és vannak arra utaló jelek, hogy a bankok piacra jutása fokozatosan helyreállt, azonban a fennmaradó kockázatok és kihívások továbbra is jelentősek. A bankok továbbra is jelentős nemteljesítő hitelállománnyal rendelkeznek, miközben egyéb kihívások folyamatosan fennállnak (ilyen például a törekeny nyereségesség, valamint a bankok és az állam közötti erőteljes visszacsatolási spirál), többek között a bankok tőkéjében szereplő halasztott adójóváírások magas aránya miatt. A görög bankszektor a továbbiakban azzal a kihívással néz szembe, hogy fokoznia kell a rezilienciáját és fel kell gyorsítania a nemteljesítő hitelállomány csökkentését, javítva egyúttal a gazdasági növekedés finanszírozására való képességét.

A görög bankok javuló likviditási helyzete és a megnövekedett betétesi bizalom a tőkekorlátozások 2019. szeptember 1-jei teljes feloldásához vezetett (folyamatos egyedi kötelezettségvállalás). 2019 első kilenc hónapjában a bankok magánszektorból származó betétállománya mintegy 3,5 %-kal nőtt, és az év elején teljes egészében törlesztették a sürgősségi likviditási támogatást. Noha a tőkekorlátozások feloldása normalizálja a görög gazdaság működését és elősegíti a bizalomépítést, még fontosabbá teszi a bankrendszer működésének erősítésére és a betétesi bizalom alátámasztására szolgáló erőfeszítéseket felgyorsítását.

2019-ben gyorsult a nemteljesítő hitelállomány csökkenésének üteme, azonban a hitelállomány továbbra is nagyon magas szinten maradt. A görög bankrendszer nemteljesítő hitelállománya 2016. márciusban 107,2 milliárd EUR-val, illetve 48,8 %-kal érte el a csúcspontot. A nemteljesítő hitelállomány leépülésének üteme 2018 óta gyorsul: a teljes fogyasztói hitelállomány 2018 végén 45,4 %-os, 2019 közepén pedig 43,6 %-os volt. Ez általában összhangban volt a felügyeleti hatóság felügyelete alatt álló, rendszerszempontról jelentős négy bank által meghatározott üzemi célértékekkel. Bár a nemteljesítő hitelek aránya továbbra is nagyon magas, a nemteljesítő hitelállomány csökkenésének közelmúltbeli

gyorsulása abszolút értékben még erőteljesebb: 2019. június végére a nemteljesítő hitelállomány 75,4 milliárd EUR-ra csökkent, vagyis egy év alatt 13,5 milliárd EUR-val, illetve 15 %-kal mérséklődött. Ami az elkövetkező éveket illeti, a rendszerszempontról jelentős négy bank azt tervezi, hogy 2021 végig még jelentősebb mértékben, 26 milliárd EUR-val, illetve 19,2 %-kal csökkenti a nemteljesítő hitelállományt. E célból a bankoknak és a hatóságoknak egyaránt további erőfeszítéseket kell tenniük: a bankoknak fel kell gyorsítaniuk a nemteljesítő hitelállomány szanálására irányuló „organikus” tevékenységet, valamint meg kell erősíteniük a szándékos nemfizetés azonosítását és megfelelő kezelését szolgáló erőfeszítéseket, a hatóságoktól pedig elvárható annak biztosítása, hogy a jogi keret és az igazságszolgáltatás képes legyen hatékonyan támogatni a nemteljesítő hitelek szanálását.

A rendszerszintű kezdeményezések, mint a Herkules eszközvédelmi program, elősegíthetik a görög bankok mérlegének rendezését. E program keretében minden bank átruházhatja nemteljesítő hiteleit egy elkülönítetten kezelt különleges célú gazdasági egységre, amely alárendelt, mezzanin és elsőbbségi kötvényeket bocsáthat ki, az elsőbbségi kötvények esetében állami kezességvállalás mellett. A felajánlott kezességvállalásért cserébe az állam a piaci feltételeknek megfelelő díjazásban részesül. Az eszközöket külső szolgáltató vállalatok fogják kezelni. 2019 októberében a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a nemteljesítő bankhitelek értékpapirosítására nyújtott olasz kezességvállalási programhoz hasonló program nem minősül az EUMSZ 107. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak.

Immár azon van a hangsúly, hogy lezárják az eszközvédelmi program kialakítását és megkezdjék annak mielőbbi végrehajtását. A programban való részvétel önkéntes, a kezességvállalás keretösszege pedig minden bank esetében elősegítheti a nem teljesítő hitelállomány jelentős kivezetését. Az államadósság-finanszírozási feltételek jelenlegi javulása lehetőséget nyújt a bankoknak arra, hogy viszonylag alacsony áron jussanak állami kezességvállaláshoz, bár a piaci kockázatot szem előtt kell tartani. A program sikere többek között a szavatolótőke-nyereség, a kezességvállalással kapcsolatos kiadások és a vagyonyjegyek befektetőknek történő értékesítéséből származó veszteségek egyensúlyától függ. A program futamideje 18 hónap, és megújítható. A hatóságok kiegészítő intézkedéseket – köztük kiegészítő programokat – is mérlegelhetnek, hogy további támogatást nyújtsanak a bankszektor állapotának javításához.

A hatóságok jelenleg is dolgoznak a nemteljesítő hitelek szanálási keretének megerősítésére irányuló számos kezdeményezésen, bár a végrehajtás ütemét fel lehetne gyorsítani. A megerősített felügyelet keretében nyomon követik és értékelik az alábbiakban körvonalazott intézkedések végrehajtását **a következő folyamatos egyedi kötelezettségvállalás** részeként: *„a bankrendszer egészséges működésének helyreállítását célzó reformok végrehajtásának folytatása – ideértve a nemteljesítő hitelek szanálását is”.*

- **Elektronikus árverések:** A 2019 első félévében elért eredmények ellenére az elektronikus árverések többségét továbbra is törlik vagy felfüggesztik, vagy az ajánlattevők érdeklődésének hiánya miatt meghíúsul, és a sikeresen elárverezett ingatlanok legnagyobb részét továbbra is bankok vásárolják meg. Jelenleg vizsgálják az eljárási visszaélés miatt az online árverések törlését vagy felfüggesztését előidéző, azonosított akadályokat. A görög hatóságok munkacsoportot hoztak létre a probléma nagyságrendjének és az egyéb lehetséges akadályoknak a felmérésére annak érdekében, hogy meghatározzák a szükséges kockázatsökkentő intézkedéseket, és javaslatot tegyenek azokra. A hatóságok kezdeti elemzést készítettek a fentiek szerinti fennálló helyzet okairól, és vállalták, hogy hamarosan teljes körű jelentést nyújtanak be erről.

- **A háztartások fizetéseképtelenségével kapcsolatos ügghátralék:** A háztartások fizetéseképtelenségi keretével összefüggő bírósági ügghátralék felszámolása (2021 végéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás) továbbra is jelentős késésben van a tervezetthez képest. Alapvetően fontos, hogy a hatóságok növeljék a bíróságok feldolgozási kapacitását azáltal, hogy 2019. december végéig megfelelő, naprakésszé tett cselekvési tervet dolgoznak ki, hogy a bíróságok 2021 végéig elérjék az ügghátralék teljes felszámolását, beleértve az elsődleges lakóingatlanok védelmére irányuló új program keretében keletkezett ügyeket is. Az európai uniós intézmények arra ösztönözték a hatóságokat, hogy vizsgálják meg az ügyszám korábbi változását (feldolgozott ügyek kontra újonnan beérkező ügyek), és terjesszenek elő megfelelő intézkedéseket, kijelölve az ügghátralék 2021 végéig történő megszüntetéséhez vezető utat.
- **A leírások adóügyi megítélése:** Jelenleg nyilvános konzultáció folyik egy olyan módosító indítványról, amely visszaállítaná a 2019 végéig végrehajtott adósságátalakításokkal kapcsolatos hitelleírások 2018 végén megszüntetett kedvezményes adóügyi megítélését. A vonatkozó rendelkezés előírja, hogy a leírás összege nem minősül az adós jövedelmének, és mentesül az adományokra kivetett adó alól. Ez megszüntetné azokat az adósságátalakításoktól visszatartó tényezőket, amelyek létrejöttét a korábbi adóügyi megítélés hatályának lejáta okozta.
- **Az elsődleges lakóingatlanok védelme:** Az elektronikus platform 2019 nyarán történt elindítását követően a Bizottság az állami támogatási szabályok alapján jóváhagyta az intézkedést. A hatóságok a kérelmek benyújtásának megkönnyítése érdekében módosították a keretet és az IT-platformot. A programot négy hónappal kívánják meghosszabbítani, megszüntetését pedig 2020. április végére tervezik. Bár egy ilyen technikai halasztás elősegíthetné a program felhasználásának növelését a jelenlegi alacsony szintről, lelassíthatja a fizetési kultúra normalizálódását. A hatóságok arra is készen állnak, hogy felgyorsítsák a fizetéseképtelenségi keretek összehangolására irányuló munkát. Az intézmények a megerősített felügyelet keretében beszámolnak majd mindkét elem teljesítéséről. Az új keret alapján indokolt lenne biztosítani az összes biztosíték szabad érvényesítését, az elsődleges lakóingatlanokat is beleértve, ami elősegítené a bankszektor gazdaságnak történő hitelnyújtásának normalizálását.
- **Fizetéseképtelenségi keret:** Megkezdődött a csőd és a fizetéseképtelenségi rendszer harmonizálására és integrációjára irányuló előkészítő munka. Rendkívül kívánatos egy megfelelően meghatározott és rendszerszinten következetes, egységes keret kidolgozása, amivel egy törvényelőkészítő bizottságot kell megbízni, amelynek indokolatlan kapkodás nélkül, átfogó és technikailag alapos módon kell azt megvalósítania. A hatóságok elkészítették az új egységes fizetéseképtelenségi keret tervezetének 2020. április végéig történő kidolgozásához alapul szolgáló stratégiai dokumentumot, amely rögzíti e reform alapvető célkitűzéseit.
- **A polgári eljárásjogi törvény:** A megreformált polgári eljárásjogi törvény végrehajtásának értékelése folyamatosan halad, de a fennmaradó késedelmek miatt az előrelépés elmarad a tervezettől. Az érdekelt felekkel folytatott konzultáció alapján az érintett munkacsoport jelenleg végzi a reform átfogó értékelését. A testület munkája nyomán létrejön egy törvényelőkészítő bizottság, amely megszövegezi majd a 2020 végéig elfogadandó, szükséges módosításokat.
- **A bírák pénzügyi képzése:** A hatóságok további előrehaladásról számoltak be a bírák pénzügyi képzésének biztosítása tekintetében, különösen a háztartások fizetéseképtelenségének témáját illetően. Két elnöki rendelettervezetet az Államtanács elé terjesztettek az előírt alkotmányossági vizsgálat céljából. A hatóságok jelenleg is

folytatják a bíróságok irodai alkalmazottainak kinevezését; ez az intézkedés szintén komoly késésben van.

- **Az adósságátalakítási ügyekkel foglalkozó banktisztviselőkre vonatkozó jogi biztosítékok:** Elfogadták a büntető törvénykönyv módosítását, amelynek célja a korábbi adósságátalakításokban részt vett banktisztviselőkkel szembeni, folyamatban lévő bírósági ügyekben felmerült kérdések kezelése, valamint e tisztviselők védelme a folyamatban lévő és jövőbeni adósságátalakításokkal összefüggésben. A megerősített felügyelet alapján figyelemmel foguk kísérni e jogszabályok hatását a görög jogi keret összefüggésében.
- **Állami kezességvállalások:** A banki hitelekhez kapcsolódóan lehívott állami kezességvállalások tekintetében 2019 szeptemberében továbbra is jelentős hátralék állt fenn, amely a feldolgozás ütemének gyorsítására irányuló erőfeszítések ellenére emelkedett az előző jelentés óta, nagyrészt amiatt, hogy növekedett a bankszektor kifizetési kérelmeinek száma. A hatóságok bemutattak egy naprakésszé tett cselekvési tervet, és egy ennek megfelelő hétéves fizetési tervet, amely a kereskedelmi bankok által lehívott 2 milliárd EUR-s állami kezességgel biztosított hitelállomány rendezésére irányul. A cselekvési terv célja a bankokkal való együttműködés szűk keresztmetszeteinek megszüntetése, egyúttal az Általános Költségvetési Hivatal emberi erőforrásainak erősítése és az informatikai keretek korszerűsítése. Figyelembe véve többek között – a némely esetben 2012-ig visszanyúló – kezességvállalások lehívásáig eltelő hosszú időt, arra ösztönözzük a hatóságokat, hogy törekedjenek legfeljebb négyéves fizetési profil kialakítására az annak hitelességét biztosító, megfelelő intézkedésekkel.

A Görög Pénzügyi Stabilitási Alap továbbra is gyakorolta a rendszerszempontról jelentős négy bankban meglévő részvényesi jogait, elősegítette a nemteljesítő hitelállomány leépítésére irányuló politikákat és javította az irányítását. Az Alap részvényesi minőségben értékelt és jóváhagyott több elidegenítést, megkérőjelezte a bankok stratégiáit és politikáit, és elősegítette a nemteljesítő hitelállomány leépítésére irányuló politikákat. 2019 októberéig a bankok nagyrészt végrehajtották az Alapnak az igazgatótanácsi teljesítmény és irányítás 2017. évi felülvizsgálata nyomán megfogalmazott ajánlásait, amelyek elsősorban a bankok kockázatkezelési kultúrájára, megfelelőségére és belsőkontroll-kereteire összpontosítottak. Az Alap 2018-ban jóváhagyott elidegenítési stratégiájának végrehajtása az első, előkészítő szakaszban tart, amely során az Alapnak az a célja, hogy az értéknövelő kezdeményezések előmozdítása érdekében ténylegesen megkérőjelezze a bankok stratégiáit és üzleti modelljeit. Az Alap és a Pénzügyminisztérium között még nem zárultak le a megbeszélések az Alap irányító szerveinek és személyi állományának jogi védelméről, valamint arról, az elidegenítés utolsó szakaszában esetleg más hatóságokat is bevonjanak. A Görög Pénzügyi Stabilitási Alap függetlenségének megőrzése a bankszektor megfelelő állapotának helyreállítására irányuló folyamat egyik sarokköve.

MUNKAERŐPIAC

A hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy továbbra is figyelemmel kísérik a munkaerőpiacot és a bérek alakulását, és utólagos értékelést szándékoznak készíteni a minimálbér közelmúltbeli emeléséről. Ennek során igénybe veszik a Világbank által az Európai Bizottság közreműködésével nyújtott technikai támogatást, és a tevékenység eredményeit a tervek szerint felhasználják a minimálbér 2020-ban esedékes következő felülvizsgálata során.

A hatóságok jó úton haladnak afelé, hogy 2019 végéig befejezzék a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelemre irányuló 2017–2019-es cselekvési terv végrehajtását, és most a nyomon követésen dolgoznak. A jelenlegi cselekvési terv a be nem jelentett munkavégzés elleni küzdelem integrált megközelítését segíti elő, beleértve a különböző hatóságok közötti együttműködés megerősítését, valamint a be nem jelentett munkavégzés felderítésére való képesség javítását. A hatóságok kidolgozzák majd a cselekvési terv nyomon követését, miután az Európai Bizottság által nyújtott technikai támogatás segítségével befejezik az összes végrehajtott intézkedés utólagos értékelését. Ezeket az intézkedéseket a közelmúltban számos további lépés kísérte, amelyek arra irányultak, hogy ösztönözzék a formális gazdaságban végzett munkát, és gátat vessenek a részidős munkavégzés visszaélészerű alkalmazásának, ami gyakran a be nem jelentett teljes munkaidős munkavégzés elleplezésére szolgál. Ezek magukba foglalják különösen a részidős munkavállalók túlóradíjazásának emelését valamint a foglalkoztatás nyilvántartási rendszernek a nem szokványos foglalkoztatási formák lefedését lehetővé tévő kiterjesztését. A kormány 2020-ban digitális munkaidő-nyilvántartási rendszer bevezetését is tervezi.

A 2019. októberi új fejlesztési törvényjavaslat számos változtatást vezetett be a kollektív tárgyalási keretben. A törvényjavaslat bevezeti annak lehetőségét, hogy egyes vállalkozások kimaradjanak az ágazati szintű tárgyalásokból. Emellett módosítja az ágazati megállapodások kiterjesztésére vonatkozó eljárást, amely többé nem automatikus, hanem konkrét feltételektől függően a Munkaügyi Minisztérium mérlegelési jogkörébe tartozik. A további új elemek közé tartozik a munkáltatói szervezetek és szakszervezetek nyilvános nyilvántartásának létrehozása annak érdekében, hogy javítsák a képviselői minőség ellenőrzését, és korlátozzák a döntőbírói eljárás egyoldalú igénybevételét. Egyelőre még nem egyértelmű, hogy ezek a változások milyen gyakorlati hatással lesznek a kollektív tárgyalásokra. Bár a kollektív szerződések kiterjesztésére vonatkozó új követelmények csökkenthetik az ágazati szintű tárgyalások ösztönzőit, a kimaradási lehetőségek – ha a szociális partnerek élnek azokkal – mind vállalati, mind ágazati szinten elősegíthetik a szociális párbeszédet.

Az új kormány ambiciózus reformprogramba kezdett, amelynek célja az oktatási rendszer korszerűsítése és a bevált gyakorlatokhoz való közelítése. Ez a lendület üdvözlendő és régóta esedékes, tekintettel a hosszú ideje fennálló kihívásokra, többek között a nem megfelelő erőforrás-hozzárendelésre, az alacsony szintű önállóságra, a rossz oktatási eredményekre, a készségkereslet és -kínálat közötti eltérésre, valamint a felsőoktatási intézmények irányításának gyengeségére.

TERMÉKPIACOK ÉS VERSENYKÉPESSÉG

Jóllehet kevés olyan, termékpiaci és versenyképességi reformmal kapcsolatos kötelezettségvállalás áll fenn, amelynek határideje releváns a megerősített felügyelet mostani ciklusa tekintetében, érdemes kiemelni, hogy a program keretében lényeges strukturális reformok kezdődtek ezen az alapvető fontosságú területen, és több éven át tartó folyamatos végrehajtásra van szükség ahhoz, hogy azok tartós javulást érjenek el az üzleti környezet, a beruházások és a gazdasági növekedés terén. Az elmúlt években megkezdett széles körű strukturális reformok nyomán már javulni kezdett a görögországi termékpiacok működése. Görögország exportpiaci részesedése bővül, a közvetlen külföldi tőkebefektetések pedig – bár kiindulási szintjük nagyon alacsony volt – emelkedő tendenciát mutatnak. További erőfeszítésekre lesz azonban szükség Görögország jelentős beruházási hiányának megszüntetéséhez és komparatív nemzetközi versenyképességi mutatók szerinti besorolásának javításához. Régóta fennálló hiányosságok mutatkoznak többek között az

ingatlanok nyilvántartása és a szerződések érvényesítése tekintetében, és a digitális gazdaság, a termékpiaci szabályozás, valamint a regionális szintű versenyképesség terén is komoly lehetőségek vannak a felzárkózásra.

Az új kormány jelezte azon szándékát, hogy határozottan növekedés- és beruházásbarát politikai programot kíván megvalósítani. A kormány hivatalba lépése óta több kezdeti lépést tett, amelyek előkészítik az üzleti környezet javítását. Ezek közé tartoznak a „digitális államra” való áttérést elősegítő jogszabályok, a jogalkotás minőségének javítása és a kodifikáció előmozdítása. A kormány megteszi az első lépéseket a görög gazdaság kifelé való irányultságát előmozdító, összehangolt megközelítés kialakítására, amelynek terén sokkal ambiciózusabb stratégiára nyílik lehetőség. A gazdaságnak az ígéretes exportorientált ágazatok, például a mezőgazdasági és agrár-élelmiszeripari ágazat, a turizmus, a szállítási, logisztikai és csúcstechnológiai szektorok révén – többek között intelligens szakosodási stratégiák kidolgozásával – történő kiegyensúlyozása elősegítené a folyó fizetési mérleg megerősítését, valamint a nagyon kedvezőtlen és romló nettó nemzetközi befektetési pozíció javítását.

A közelmúltban elfogadott fejlesztési törvény révén további intézkedéseket vezettek be. Ezek közé tartozik többek között a környezetterhelési besorolási rendszer összehangolása a vonatkozó uniós jogi aktusokkal harmonizált környezetvédelmi besorolással, az engedélyezési követelmények csökkentése, valamint a beruházók számára a földhasználati szabályok egyértelműségét és átláthatóságát biztosító egységes digitális térkép kidolgozása, továbbá a területrendezés módosítása a nagyberuházási projektek felgyorsítása érdekében.

A kormány biztatóan látott munkához az üzleti környezetet erősítő kezdeményezések elindításával, és további intézkedéseket tervez a szabályozási eljárások egyszerűsítése és a kulcsfontosságú ágazatokba történő beruházások ösztönzése érdekében. Alapvető fontosságú ugyanis, hogy tartós biztonságot és nagyobb ösztönzőket biztosítsanak a befektetők számára. E célból a kormány jelezte, hogy továbbra is kiemelten kezeli az engedélyezési eljárások egyszerűsítésére és felgyorsítására irányuló további intézkedéseket, különösen a környezetvédelmi engedélyezés tekintetében. Ez különösen fontos lenne a beruházások fellendítése szempontjából, kiváltéppen a jelentős gazdasági hatással járó tevékenységek esetében, csakúgy, mint az attikai földhasználati és engedélyezési keret felülvizsgálatára és a végrehajtási mechanizmusok erősítésére irányuló további intézkedések tekintetében.

Az új kormány felülvizsgált cselekvési terveket dolgozott ki annak érdekében, hogy iránymutatást nyújtson a beruházásengedélyezés reformjának lezárásához, ami a 2022-ig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalások részét képezi. A felülvizsgált tervek szerint a hatóságok kötelezettséget vállalnak a megerősített felügyeleti keret alapján meghatározott határidők betartására. Mindazonáltal a korábbi késedelmek miatt egyes reformelemeknek való megfelelés nagyobb kihívást jelent (pl. a beruházásengedélyezés reformja által még nem lefedett 24 ágazatra vonatkozó jogszabályok egyszerűsítése, valamint a környezetvédelmi terület ellenőrzési keretének céljára szolgáló eszközök kidolgozása tekintetében). Tehát alapvetően fontos, hogy a kormány megfelelő forrásokat kössön le a folyamat elősegítésére. Ami a környezetterhelési besorolás felülvizsgálatát illeti, a hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy ezt a rendszert a kötelezettségvállalás határidejét egy évvel megelőző időpontig, 2020 közepéig összehangolják a környezetvédelmi besorolási rendszerrel a közelmúltban elfogadott fejlesztési törvényben foglalt vonatkozó rendelkezésnek megfelelően. Továbbá úgy tűnik, hogy nagyjából jó úton halad a megfelelő IT-rendszerre vonatkozó szerződés odaítélésére irányuló eljárás, amely előreláthatóan 2019 végén zárul le. Végül a hatóságok

készek arra, hogy sértetlenül megőrizzék az eddig elért alapvető fontosságú reformeredményeket, és e célból várhatóan formális mechanizmust hoznak létre.

A földhasználat terén a reformok jól haladnak. Elkészültek az ország mintegy 95 %-át lefedő erdőterképek, így lényegében megvalósult az a cél, hogy lezárják az erdőterképek készítésének utolsó szakaszát **(2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás)**. E térképek mintegy 44 %-át jóváhagyták, így azok véglegessé váltak. A 39 millió görögországi ingatlan-tulajdonjog mintegy harmada esetében befejeződött a kataszteri térkép elkészítése, a fennmaradó rész elkészítése pedig folyamatban van. Növekszik a kataszteri térkép elkészítéséhez szükséges ingatlanbejelentések száma, és a hatóságok további lépéseket fontolgatnak a folyamat felgyorsítása érdekében. Az ingatlan-nyilvántartás intézményi keretének kialakítása jól halad, de továbbra is kihívásokat támaszt. Mivel tavasszal a tervezettnél lassabban haladt a jelzáloghivataloknak az új ingatlan-nyilvántartási hivatal keretében történő integrációja, a hatóságok vállalták, hogy felgyorsítják az új szervezetbe való átmenetet. Pozitív jogalkotási lépések történtek a területrendezés terén azzal a céllal, hogy felgyorsítsák a helyi területrendezési tervek végrehajtását és a nagyberuházások (egyes területrendezési tervek) jóváhagyását.

A hatóságok erőfeszítéseket tettek a meglévő állami villamosenergia-vállalat pénzügyi helyzetének stabilizálására, és ambiciózus energiapiaci reformokat jelentettek be, amelyek hatással lesznek a villamos energiára vonatkozó célmodell (2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás) végrehajtására. A pozitív féléves pénzügyi jelentés is azt tükrözte, hogy a hatóságok határozott lépéseket tettek az állami villamosenergia-vállalat pénzügyi helyzetének megerősítésére, ami fontos jelzés volt a piacok számára. A hatóságok jelenleg olyan intézkedéseken dolgoznak, amelyek a hátralékokkal és a szándékos nemfizetéssel terén régebb óta fennálló problémák rendezésére szolgálnak. A hatóságok úgy döntöttek, hogy törlik az októberre tervezett utolsó árverést a NOME (*Nouvelle Organisation du Marché de l'Electricité*) keretében, amit átmeneti intézkedésént hoztak létre, amíg nem kerül sor a verseny megnyitására irányuló energiapiaci reformokra. Az egyik ilyen reform a célmodell végrehajtása volt; ennek a 2020. júniusi új határidőig történő megvalósítása jó úton halad. Ezt a szomszédos piacokkal való összekapcsolásnak kell követnie. Üdvözlendő, hogy a hatóságok javaslatokat tettek a tőzsdén kívüli határidős piac megvalósításának felgyorsítására.

A hatóságok ambiciózus tervet javasoltak a görögországi energiapiac hosszabb távú átalakítására, és közölték azon szándékukat, hogy 2020 januárjában hivatalosan is benyújtják az antitröszt-szabályokkal kapcsolatos felülvizsgált korrekciós intézkedéseket. Az energiasztratégia lényegéhez tartozik, hogy 2028-ig bezárják az összes lignittüzelésű kapacitást, és a bezárások jelentős hányadára pedig már sokkal korábban sor kerül. A kormány azt is mérlegeli, hogy további lépéseket tegyen a piac verseny előtti megnyitása érdekében. Amennyiben ezeket a terveket teljes mértékben végrehajtanák, már 2020-ban is jelentős előrelépésnek lehetnének tanú egy olyan, célmodellen alapuló nyitott piac kialakítása felé, amely kevésbé függ a fosszilis tüzelőanyagoktól, és nyitott a megújulóenergia-kapacitás bővítésére. Bár a hosszabb távú stratégiai irány üdvözlendő, több azonnali lépésekre van szükség az állami villamosenergia-vállalat piaci erőfölényének kezelése érdekében, például a folyamatban lévő antitröszteljárás keretében. Az állami villamosenergia-vállalat piaci részesedésére vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a versenytársak a kis- és nagykereskedelmi oldalon lépnek be a piacra, az állami vállalat piaci erőfölénye és a lignittüzelésű kapacitáshoz való kizárólagos hozzáférése ugyanakkor továbbra is aggodalomra ad okot. Ezzel összefüggésben meg kell jegyezni, hogy a jogbizonytalanság és az átláthatóság hiánya miatt 2019 júliusában a lignitalapú kapacitások elidegenítésére irányuló

pályázat második fordulójára nem érkezett ajánlat (függőben lévő, 2018 végéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás, amelynek megvalósítása késésben van). Az elidegenítés kudarca az antitörzst-kötelezettségvállalás megsértését eredményezte, tehát alternatív korrekciós intézkedéseket kell találni. A hatóságok hivatalosan közölték azon szándékukat, hogy 2020 januárjában benyújtják a felülvizsgált korrekciós intézkedéseket.

A görögországi gázpiac továbbra is kis méretű, de növekszik. A szállítási hálózat és a szállításrendszer-üzemeltető befejezett értékesítése, valamint az állami gáztársaság folyamatban lévő értékesítése további belföldi szintű piacnyitást és beruházásokat fog eredményezni, ugyanakkor az olyan projektek folyamatos előrehaladása, mint például a Bulgária és Görögország közötti rendszerösszekötő, valamint a cseppfolyósított földgáz importjának növekedése azt mutatja, hogy Görögország akár regionális energiaelosztó központtá is válhat. A hatóságok újra megvizsgálják az állami gáztársaság tervezett értékesítését, noha a felülvizsgált terv, amely nagyobb kormányzati részesedés értékesítését és teljes szétválasztást biztosító rendelkezéseket tartalmaz, szintén biztató.

A GÖRÖG KÖZTÁRSASÁG ESZKÖZ- ÉS RÉSZESÉDESKEZELŐ TÁRSASÁGA ÉS A PRIVATIZÁCIÓK

A Görög Köztársaság Eszköz- és Részesedéskezelő Társasága folytatja a munkát az eurócsoporthoz tett kötelezettségvállalások által érintett kulcsfontosságú területeken. A stratégiai terv végrehajtása (**folyamatos kötelezettségvállalás**) folyamatos, és az igazgatósági felülvizsgálat is halad. A Társaság igazgatósága a technikai megvalósíthatóságnak megfelelően elvégezte az állami tulajdonban lévő vállalatok legtöbb leányvállalatának felülvizsgálatát/helyettesítését (**2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás**). Ez magában foglalja a görög posta és az állami villamosenergia-vállalat új igazgatósági tagjainak kinevezését, megkönnyítve ezáltal az e vállalatoknál szükséges változtatásokat. A hatóságok érdemben részt vettek a Görög Köztársaság Eszköz- és Részesedéskezelő Társaságának reformjában. Jogszabály-módosítás révén lényegesen javították az igazgatói díjazás alacsony plafonértékeivel kapcsolatos helyzetet a Társaság irányítása alá tartozó, tőzsdén nem jegyzett állami tulajdonban lévő vállalatok esetében, ezáltal megkönnyítve az igazgatósági felülvizsgálatok továbbvitelét. A harmadik megerősített felügyeleti jelentés 2019. júniusi közzététele óta a Társaság további előrelépést tett az állami tulajdonban lévő vállalatok vállalatirányításának javítása terén. Elkészítették és a közgyűlés elé terjesztették jóváhagyásra a csoport 2018. évre vonatkozó első összevont pénzügyi beszámolóját. Októberben újraindult a koordinációs mechanizmus végrehajtása, amely a hatóságok és a Társaság közötti együttműködést szabályozza a Társaság irányítása alá tartozó állami tulajdonban lévő vállalatok megbízatai és célkitűzései tekintetében. Ennek során elsőbbséget biztosítottak négy állami tulajdonban lévő vállalatnak (az athéni és a szaloniki központi piacok, a Korinthuszi-csatorna, valamint a nemzeti vásárszervező, a Helexpo). Várhatóan hamarosan véglegesítik az állami tulajdonban lévő vállalatokra vonatkozó megbízatakat és benyújtandó anyagokat, mivel a Társaság komoly előkészítő munkát végzett és megvitatta azt az illetékes hatóságokkal.

A hatóságok nagymértékben fokozták a privatizációs folyamat lendületét. Elfogadták az aktualizált eszközfejlesztési tervet (**folyamatos kötelezettségvállalás**), és az elmúlt három hónapban felgyorsult a folyamatban lévő ügyletek előrehaladása. Konkrétan:

- **Hellinikon (a korábbi athéni nemzetközi repülőtér helyszínének fejlesztése, 2018 végéig teljesítendő, függőben lévő egyedi kötelezettségvállalás):** A hatóságok nagy

hangsúlyt helyeztek az ügyletre, és jelentős szerepet vállaltak annak megvalósításában, továbbá jelentősen fokozták erőfeszítéseiket azon előfeltételek megteremtésére, amelyek lehetővé teszik a részvényeknek a legmegfelelőbbnek ítélt befektetőre, a Lamdára történő átruházását. A közelmúltban összességében jelentős előrelépés történt, és a pénzügyi lezárás az elkövetkező hónapokban megvalósítható lehet.

- **Álimoszi sportkikötő (2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás):** 2019. április 16-án kiválasztották a legmegfelelőbbnek ítélt befektetőt. A Számvevőszék 2019. június 26-án jóváhagyta a pályázati eljárást. A következő lépések eljárási jellegűek. Tehát kielégítő előrelépés történt az álimoszi sportkikötő hosszú távú koncessziójára kiírt pályázatban, bár a pénzügyi lezárás 2019 vége előtt nem várható.
- **Hellenic Petroleum (2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás):** Nem nyújtottak be ajánlatot a többségi részesedés (50,1 %) közös értékesítésére (a másik stratégiai részvényes, a PanEuropean Oil and Industrial Holdings S.A. részvételével), így a konkrét ügylet nem járt pozitív eredménnyel. A pénzügyi lezárás tehát elkerülhetetlenül jelentős késedelmet szenved. A Hellén Köztársaság Eszközfejlesztési Alapja, a Taipet technikai megbízatást kapott arra, hogy feltérképezze az ügylet kivitelezésével kapcsolatban rendelkezésre álló összes alternatívát. A görög hatóságok fogják meghozni a struktúrára és az időrendre vonatkozó végső döntést, amelynek a Görögország számára optimális üzleti és stratégiai értéket képviselő megoldáson kell alapulnia. A megközelítés pontosítására és az ütemterv véglegesítésére várhatóan 2019 végéig kerül sor.
- **Az athéni nemzetközi repülőtér 30 %-ának értékesítése:** A hatóságok megoldották a vállalatirányítással kapcsolatos nyitott kérdéseket, amelyek késleltették az ügyletet. A pályázati eljárás tehát folyamatban van. 2019. október 29-én tíz befektetési vállalkozás fejezte ki érdeklődését (A. szakasz) a társaság 30 %-os részesedésének megvásárlása iránt. Előreláthatóan 2020 elején kell benyújtani a kötelező érvényű ajánlatokat, az ügylet pénzügyi lezárása pedig 2020 vége előtt várható.
- **Állami Gáztársaság:** A hatóságok mérlegelik a vállalat szerkezetátalakítását egy kereskedelmi (nagykereskedelmi és kiskereskedelmi gázellátás) és egy infrastrukturális (gázelosztó hálózatok) egységre való szétválasztás formájában, a társaság nemzetközi stratégiai gázinfrastruktúra-projektekben való érdekeltiségeit pedig egy új vállalatra ruháznák át. A vállalati struktúrára vonatkozó döntést a hatóságoknak kell meghozniuk, oly módon, hogy az összhangban legyen a 2018. júniusban elfogadott működési keretben szereplő elvekkel. A görög hatóságok jelezték azon szándékukat, hogy kereskedelmi és infrastrukturális egységeken belüli részesedésüket (65 %) egyaránt teljes mértékben elidegenítik, és így növelik a várható privatizációs bevételeket, elősegítve egyúttal a gázpiac szétválasztását is.
- **Egnatia autópálya koncesszió:** tekintettel a korábbi késedelmekre és akadályokra, még mindig számos intézkedésre van még szükség a kötelező érvényű ajánlatok benyújtása előtt (többek között a Bizottság által jóváhagyott úthasználatdíj-politika végrehajtásával, a fizetőkapuk megépítésével és üzemeltetésével, valamint a hidak és alagutak biztonsági tanúsításával kapcsolatosan). A hatóságok hangsúlyozták az ügylet útjában álló akadályok elhárítása iránti elkötelezettségüket; azonban eltökélt nyomonkövetésre van szükség.
- **Regionális kikötők:** a hatóságok kedvezően ítélik meg az egyes kikötőkre vonatkozó privatizációs ügyletstruktúra (vagyis főkoncesszó, alkoncesszió, részesedés

értékesítése) megválasztásának rugalmasságát. A Taiped tanácsadói várhatóan hamarosan elkészítik a vonatkozó tanulmányt, a hatóságok pedig meghozzák a szükséges jogi módosítást, amely biztosítja a Taiped számára a rugalmas döntéshozatal lehetőségét annak érdekében, hogy az első két kikötő esetében meg lehessen kezdeni a pályázati eljárást.

KÖZIGAZGATÁS ÉS IGAZSÁGSZOLGÁLTATÁS

A közigazgatási titkárok kiválasztási eljárását (2018 végére teljesítendő kötelezettségvállalás) megszüntették, és az eljárást felváltotta az állandó titkár beosztásának létrehozása, valamint az a jelentős változás, hogy egyes jogi aktusok tekintetében az aláírási jogot a politikai szintről a közigazgatási szintre ruházták át. A közigazgatás depolitizálása és az intézményi folytonosság tekintetében elért eredmények védelme érdekében azonban a hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy az elfogadott intézkedéseket haladéktalanul végrehajtják, valamint az igazgatók és az osztályvezetők kiválasztási eljárása a hatályos jogi keret szerint folyik tovább. A hatóságok kötelezettséget vállaltak arra is, hogy 2020. májusig ismét nyílt kiválasztási eljárást vezetnek be a köz- és magánjogi szervezetek felsővezetői álláshelyeire vonatkozóan, valamint intézkedéseket fogadnak el annak érdekében, hogy állandó szervezeti struktúrákat alakítsanak ki a Miniszterelnöki Hivatalnál. Független értékelés készült a közigazgatási titkárok kiválasztási eljárásáról (2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás).

A központi közigazgatás működéséről szóló részletes jogszabály az új kormány által előterjesztett első jelentős jogszabály volt, és több kulcsfontosságú rendelkezést vezetett be a közigazgatás korszerűsítése érdekében, ideértve a kormány központi koordinációs kapacitásának megerősítését is. Mivel a hiányos koordináció a közigazgatás régóta fennálló gyengeségei között szerepelt, a Miniszterelnöki Hivatal szerepének és forrásainak megerősítése jelentős reform. Továbbá ez a jelentős kodifikációs jogszabály megszilárdítja a Minisztertanács szerepét, és konkrét rendelkezéseket határoz meg a kormányzati prioritások éves programozására és nyomon követésére vonatkozóan. A jogszabály olyan rendelkezéseket is tartalmaz, amelyek a központi közigazgatás egészében harmonizálják és megerősítik a jogalkotási eljárást, és ezen belül javítják a hatásvizsgálat eljárását is.

A programozási időszak alatt elfogadott reformok – például a mobilitási program és a teljesítményértékelés – megvalósítása tovább folyik, összességében megfelelő szintű részvétellel. A mobilitási program reformjának hitelessége szempontjából fontos az áthelyezések ütemének gyorsítása. E tekintetben a hatóságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy 2019 végéig olyan jogi rendelkezéseket fogadnak el, amelyek biztosítani fogják a mobilitási program kiválasztási eljárásának gyorsabb lefolyását. Ez örömdetes kezdeményezés, hiszen még hitelesebbé tenné a programot a központi államháztartási szervek körében.

Az új kormány lépéseket tett a területen folyamatban lévő egyéb reformok – például a humán erőforrás-kezelési stratégia és a kodifikáció – végrehajtása és a célzott fejlesztések bevezetése érdekében is, ami további bizonyítéka a reform melletti elkötelezettségének. A 2018. augusztusi mobilitási ciklus kisebb késésekkel halad előre, a 2018-ra vonatkozó teljesítményértékelések pedig elkészültek (mindkettő a 2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalások között szerepelt). Az új kormány elkötelezte magát egy olyan ütemterv mellett, amelynek értelmében 2023-ig megvalósítják a humán erőforrás-kezelési stratégiát. Emellett 2019 végéig minden álláshelyhez konkrét

munkaköri leírást/beosztást fognak rendelni. Azok a központi költségvetési szervek, amelyek nem felelnek meg ennek a feltételnek, nem kérhetik ezt követően új alkalmazottak felvételét. A kodifikáció tekintetében fontos, hogy gyorsan elvégezzék a kodifikációt segítő nemzeti portál jelenleg zajló felülvizsgálatát, hogy időben elkezdődhessen a tendereljárás.

Az állandó személyi állományba felvettek száma a hatóságok által a költségvetésükben és a középtávú költségvetési stratégiában meghatározott célszámon belül van, és a hatóságok intézkedéseket tesznek annak érdekében, hogy ismét ellenőrzésük alá vonják az ideiglenes alkalmazottak felvételét. Az ideiglenes alkalmazottak felvételére vonatkozó referenciaértéket (azaz az ideiglenes alkalmazottak 2016-os éves átlaga) az előző megerősített felügyeleti jelentés kiadásakor a becslések szerint 1 500 fővel haladták meg (a 2019 februárjáig terjedő időszakra vonatkozó adatok szerint), míg a jelenlegi becslés szerint 5 200 fővel haladja meg a referenciaértéket (a 2019 szeptemberéig terjedő időszakra vonatkozó adatok szerint). Egy közelmúltbeli módosítás az ideiglenes alkalmazottak felvételére vonatkozó rendes szabályok tekintetében számos fontos kivételt megszüntetett, ami minden bizonnyal a munkaerőfelvétel nagyobb mértékű ellenőrzését teszi lehetővé a Belügyminisztérium számára, és remélhetőleg fokozatosan csökkenteni fogja az ideiglenes alkalmazottak számát.

Az egységes bértábla integritását illetően némi aggodalomra ad okot néhány olyan rendelkezés, amelyet nemrég hoztak a fizetésekre vonatkozóan. A fizetésekről szóló rendelkezések speciális alkalmazotti csoportokat hoznak létre egyes kiemelt szolgálatok legfelső fizetési fokozatai esetében, továbbá kiterjesztik a „személyes eltérés” alkalmazásának sávját. A hatóságok elkötelezték magukat amellett, hogy megerősítik és központosítják az egységes bértáblára vonatkozó reform és a felvételi eljárások ellenőrzését egy minisztériumközi munkacsoport létrehozása révén, amely megbízatást kap arra, hogy 2019 végéig terjesszen elő konkrét, 2020 januárjáig végrehajtandó intézkedéseket.

A kormány jogszabályt fogadott el a digitális kormányzásra való átállás elősegítése érdekében, amelyben vezető szerepet kap a digitális kormányzás új minisztériuma. A minisztérium azt a feladatot kapta, hogy több jelentős informatikai projekt végrehajtása révén építse ki a digitális közigazgatást. A rövid távon megvalósítandó projektek között szerepel az állammal való minden ügyintézés hitelesítésére szolgáló egységes digitális személyazonosítás kialakítása, az állampolgároknak és vállalkozásoknak vonatkozó egyedi adminisztratív eljárások egyszerűsítése, valamint az állam által nyújtott tájékoztatást és elektronikus szolgáltatásokat egybegyűjtő egységes platform (a gov.gr) létrehozása. Közép- és hosszú távon a minisztérium célja az 5G hálózatok infrastruktúrájának továbbfejlesztése, valamint az állami rendszerek és nyilvántartások interoperabilitásának előmozdítása. A hatóságok továbbá felülvizsgálják a jelenlegi nemzeti digitális stratégiát, amely meghatározza a közigazgatásnak és a gazdaság egészének digitális átalakításához szükséges keretet.

Az új kormány elkötelezte magát amellett, hogy megkezdeni a központi kifizetési hatóság reformjának harmadik szakaszát, miután az jelentős késedelmet szenvedett. A harmadik szakaszban integrált információs rendszert hoznak létre, valamint kiterjesztik a hatóság megbízatását az elszámolási feladatokra is, javítva ezáltal az államháztartási gazdálkodást. Ehhez számos intézkedésre lesz szükség, többek között jogszabály-módosításokra, egy 2020 januárjában elindítandó informatikai projektre, valamint a jelenlegi elszámolási eljárás felülvizsgálatával foglalkozó munkacsoport létrehozására.

Az igazságszolgáltatás területén tett kötelezettségvállalások végrehajtása egyenetlenül haladt előre. 2019 októberében elfogadták a közigazgatási bíróságokon a jogi iratok kötelező

elektronikus benyújtásáról és kezeléséről szóló jogszabályt, ám az csak 2021 januárjától, azaz az egyedi kötelezettségvállalás 2019 végében meghatározott teljesítési határidejénél egy évvel később lép hatályba. Ugyanakkor az integrált bírósági ügykezelési rendszer létrehozásának második szakasza (2020 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás) jól halad. A késésekkel indult előkészítő közbeszerzési eljárás **(2019 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás)** 2019 novemberében befejeződött, és 2019 decemberében várható a pályázat közzététele, miután lezárulnak a digitális kormányzás minisztériumában folyó adminisztratív eljárások. A reform fő célkitűzése, hogy egységes informatikai környezet létrehozásával javítsa az igazságszolgáltatás minőségét és hatékonyságát.

A kötelező közvetítés kerete – kétszeri halasztást követően – hamarosan hatályba lép. A módosítások biztosítják, hogy a közvetítés kerete összhangban legyen a görög alkotmánnyal és az uniós joggal, csökkentik a kötelező közvetítés hatálya alá tartozó vitatípusok számát és a közvetítés minimális költségét, továbbá néhány eljárási és technikai jellegű módosítást vezetnek be a keretre vonatkozóan.

A nemzeti korrupcióellenes cselekvési terv végrehajtása folyamatban van. A több mint 100 intézkedés túlnyomó többségét a hatóságok megvalósítottak tekintik, a fennmaradókat pedig már elkezdték megvalósítani. Kulcsfontosságú a végrehajtás folytatása. 2019 augusztusában a terv végrehajtása – amely 2021 közepéig teljesítendő egyedi kötelezettségvállalás – az új, független nemzeti átláthatósági hatóság megbízatásának részévé vált. A hatóság 2020-ban válik teljes mértékben működőképpé. A hivatal számos olyan feladatot fog ellátni, amelyek korábban más szervekhez tartoztak, és jelentősebb intézményi kapacitást biztosítanak számára a korrupció elleni küzdelemhez.

Aggódalomra adnak okot azok a 2019 júniusában elfogadott jogszabály-módosítások, amelyek a hivatali vesztegetést a bűntett kategóriájából a vétségébe minősítik le. A büntető törvénykönyv és a büntetőeljárási törvénykönyv vonatkozó módosításait bírálta a Korrupció Elleni Államok Csoportja és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet megvesztegetéssel foglalkozó munkacsoportja. A 2019 októberében nyilvános konzultációra bocsátott állásponttervezetek nem adnak teljes mértékben kielégítő választ ezekre az aggályokra. A Korrupció Elleni Államok Csoportja és a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet által tervezett közös látogatás megállapításai hasznos iránymutatással szolgálhatnak a hatóságoknak abban a tekintetben, hogy milyen további lépések lennének a megfelelőek, ideértve a jogszabály-módosításokat is.

A Bizottság folytatta a Taipéd szakértői bizottságának tagjai, valamint a Görög Statisztikai Hivatal volt elnöke és felső vezetői ellen folytatott bírósági eljárás fejleményeinek nyomon követését. A Görög Statisztikai Hivatal egykori elnökét, A. Georgiout a vele szemben indított ügyben a költségvetési statisztikákkal összefüggésben emelt vádak alól véglegesen felmentették. 2020. januárra tűzték ki azon fellebbezés tárgyalását, amelyet Georgiou egy rágalmazásra vonatkozó polgári peres eljárás keretében nyújtott be. A szakértői bizottság ellen indított ügyben további kedvező fejleményre került sor a legutóbbi megerősített felügleleti jelentés óta: mivel az athéni fellebbviteli bíróság tanácsának határozatával szemben nem nyújtottak be fellebbezést, a szakértői bizottság elleni büntetőeljárás megszüntetése véglegesen jogerőre emelkedett.

A REFORMVÁLLALÁSOK TERÉN ELÉRT EREDMÉNYEK ÁTFOGÓ ÉRTÉKELESE

Az új kormány gyorsan megkezdte működését, és hivatalba lépése után azonnal megerősítette azon szándékát, hogy folytatja a megerősített felügyelet keretében elfogadott reformfolyamatot. A kormány pozitívan és konstruktívan együttműködött az európai intézményekkel, és minden szinten széles körben nagy fokú nyitottság és együttműködési készség tapasztalható. A kormány fontos lépéseket tett a gazdaságpolitikák összehangolásának javítása érdekében, ami elengedhetetlen lesz Görögország egyedi kötelezettségvállalásainak időben történő teljesítéséhez.

Az új kormány által eddig elfogadott kiemelt reformokra és az általános növekedésbarát narratívára jól reagáltak a piacok. A görög kötvényhozamok az európai államkötvénypiacok általában kedvező fejleményeit meghaladó történelmi mélypontra csökkentek (a három hónapos lejáratú kincstárjegyek esetében negatív kamatlábakkal), a tőkekorlátozást a vártnál hamarabb szüntették meg, és a gazdasági hangulat a válság előtti szinten van. A folyamatban lévő gazdasági fellendülés tovább csökkenti a magas munkanélküliségi rátát, és a növekedés az előrejelzések szerint a munkát és a tőkét terhelő adók bejelentett csökkentésének köszönhetően 2020-ban erősödni fog. A javuló gazdasági kilátások kezdik éreztetni hatásukat a görög államadósság-minősítés tekintetében is, és az új kormány számára kulcsfontosságú lesz az összpontosítás megőrzése, mivel a befektetők jó ideig szoros figyelemmel fogják kísérni tevékenységét, miközben Görögország kereskedelmi partnereinek körében gazdasági gyengülés tapasztalható.

A kormány olyan költségvetésszerv-javaslatot terjesztett elő, amely megfelel az elfogadott költségvetési céloknak, 2020-ban tiszteletben tartja a Stabilitási és Növekedési Paktum valamennyi követelményét, valamint jelentős adóreformot jelent be 2020-ra vonatkozóan. Az új kormány a 2019 májusában elfogadott intézkedések költségvetési hatását azzal ellensúlyozta, hogy a kiadások felső összeghatárát felülvizsgálta és realisztikusabb szintre csökkentette, miközben a további adóbevételeknek köszönhetően bővült a költségvetési mozgástér. Emellett a kormány 2020-ra vonatkozóan növekedésbarát intézkedéscsomagot dolgozott ki, amely a tőkét és a munkát terhelő adókról más, kevésbé torzító adókra – például a hozzáadottérték-adóra vagy az ingatlanadóra – helyezi át a hangsúlyt, és növeli a gyermekes családokra fordított szociális kiadásokat. A szakpolitikai csomag végrehajtása egyenlegesebb módon folyik majd, és javítani fogja az államháztartás minőségét, valamint ösztönözni fogja a gazdasági növekedést 2020-ban. Az európai uniós intézmények előrejelzései szerint a GDP 3,5 %-ában meghatározott elsődleges államháztartási többletre vonatkozó célkitűzést 2019-ben túlteljesítik, 2020-ban pedig teljesítik, ami azt jelenti, hogy 2019-ben a GDP 1,3 %-ának, 2020-ban pedig a GDP 1,0 %-ának megfelelő államháztartási többletet érnek el.

Bár jelentős reformokra került sor, kulcsfontosságú lesz a lendület fenntartása a folyamatban levő számos cselekvési terv megvalósításához. Pozitív lendület volt tapasztalható olyan területeken, mint a privatizáció, az üzleti környezet és a digitális kormányzás, valamint új kezdeményezéseket fogadtak el a kollektív tárgyalások hatékony keretének biztosítása érdekében, illetve kezdeményezéseket dolgoznak ki a bankszektor megerősítése érdekében. E tekintetben a hatóságok jóval túlteljesítették az eurócsoporthoz tett egyedi kötelezettségvállalásokat. Folyamatban vannak a földhasználat, az ingatlanadó és az adóigazgatás területére irányuló fontos reformok. A hatóságok megalapozott reformterveket dolgoztak ki azon áthúzódó késedelmek ellensúlyozására, amelyek az európai partnereknek tett kötelezettségvállalások közül többet érintettek, különösen ami a hátralékok rendezését, a

közigazgatási reformokat és az energiapiacok reformjait illeti. Adott esetben ezek a tervek az eurócsoporthoz tett kötelezettségvállalásokkal egyenértékű alternatív vagy kiegészítő intézkedéseket is tartalmaznak. A hatóságok igyekeznek a szükséges tempóban folytatni a pénzügyi szektor reformját, ám a terveket meg kell szilárdítani az előrelépéshez. E reformok folyamatos végrehajtását szorosan nyomon kell követni a következő megerősített felüyeleti jelentésekben annak biztosítása érdekében, hogy az eurócsoporthoz 2018 júniusában tett egyedi kötelezettségvállalások továbbra is eredményesek legyenek.

Görögország megtette a szükséges intézkedéseket a 2019 közepéig teljesítendő összes egyedi reformvállalásának teljesítése érdekében. A további intézkedések alapvetően fontosak lesznek a reformok befejezéséhez és szükség esetén felgyorsításához. Ez az értékelés figyelembe veszi, hogy az új kormány egy szélesebb körű reformprogram keretében az elmúlt hónapokban erőfeszítéseket tett a kötelezettségvállalások végrehajtására, és kész azokat az intézményekkel szoros együttműködésben előkészíteni.

ÁLLAMADÓSSÁG-FINANSZÍROZÁS

A kötvényhozamok számottevő csökkenése arra ösztönözte Görögországot, hogy tovább fokozza jelenlétét az államkötvénypiacon, ezért júliusban kötvényeket bocsátott ki, majd októberben ismét jegyezhetővé tett egy korábban kibocsátott kötvényt. Az Államadósság-kezelő Ügynökség júliusban – idén harmadik alkalommal vonva be piaci forrásokat – hétéves futamidejű kötvényt bocsátott ki, 1,9 %-os kibocsátáskori hozammal. Októberben ismét minden eddiginél alacsonyabb szintű, 1,5 %-os hozamot értek el egy tízéves futamidejű kötvénnyel. A görög államkötvényeknek a német államkötvényekhez viszonyított hozamkülönbsége tovább mérséklődött, 2019 szeptemberében tízéves futamidő esetén 1,9 százalékpontot érve el, ami csökkenést jelent az egy évvel ezelőtti 3,5 százalékpontos különbsözethez képest. A javuló pénzügyi helyzetet kezdi tükrözni Görögország államadósság-minősítése. E jelentéstételi időszak során nem került sor a készpénztartalék-számla igénybevételére. Az említett, 15,7 milliárd EUR értékű készpénztartalék-számlát és más tartalékokat magukban foglaló állami készpénztartalékok értéke 2019. szeptember végén mintegy 20,3 milliárd EUR-t tett ki. A rendelkezésre álló tartalékok több mint két évre elegendők az államadósság-finanszírozási szükségletek fedezésére.

Öröndetes lépés és fontos pozitív jelzés, hogy – várhatóan november végéig – sor kerül a Nemzetközi Valutaalap által nyújtott hitelek részleges előtörlesztésére. A nemzeti eljárások lezárását követően az Európai Stabilitási Mechanizmus és az Európai Pénzügyi Stabilitási Eszköz október 28-án lemondott az arányos törlesztésre vonatkozó jogukról. A tranzakció finanszírozása az év során korábban bevont forrásokból valósul majd meg, és várhatóan kedvező, ám mérsékelt hatással lesz az adósság fenntarthatóságára, mivel az esedékes összegek többségét 2020 végéig kellene visszafizetni. Ettől függetlenül üdvözlendő lépésről van szó, mivel hozzájárul a devizaárfolyam-kockázat csökkentéséhez, valamint megfelelő jelzést küld a piacoknak.

Sor került az adósságfenntarthatósági elemzés frissítésére. Az alapforgatókönyv szerint az adósság csökkenő pályán marad, bár 2041-ig továbbra is meghaladja a GDP 100 %-át. Görögország bruttó finanszírozási igénye 2032-ig a GDP 10 %-a körül lesz, és az előrejelzési időszak végéig a GDP 14 %-a körül alakul.